

Verlag van 4 wijkvergaderingen in maart en april 2016

Wijkparticipatie – thema ‘Openbare ruimte - netheid’

INTRODUCTIE DOOR INTERZA

Elke wijkvergadering werd ingeleid door Schepen De Wandeleer en Schepen Rosel met een toelichting bij het proces van de avond en bij het huidige beleid en de activiteiten die de gemeente reeds onderneemt op het vlak van netheid, zwerfvuil en sluisstort.

Jan Buysse van **Interza** gaf een toelichting bij de **vijf pijlers** van een goed beleid vanuit zijn ervaring.

1. Infrastructuur: vuilbakken, borstelrondes straten, glasbakken, etc.
2. Omgeving: beplanting en het onderhoud daarvan, goede aanleg en onderhoud van stoepen, etc.
3. Communicatie: campagnes naar de burger om gedrag bij te sturen, etc.
4. Participatie: zwerfvuilacties, acties door scholen of i.s.m. handelaars, etc.
5. Handhaving: camera's, repressie, etc.

SUGGESTIES BURGERS: WAT KUNNEN WE NOG MEER EN BETER DOEN VANDAAG?

Aan de burgers werd gevraagd om rond deze vijf pijlers suggesties voor verbetering te formuleren alsook te kwalificeren op haalbaarheid, waarna Jan enige aanvulling en commentaar gaf vanuit zijn ervaring.

Volgende vragen zijn een leidraad voor de discussie:

1. Hoe kunnen we bestaande overlast vermijden door een gedragswijziging?
2. Er is binnen de gemeente een budget voorzien om te sensibiliseren en concrete ideeën mee te nemen.
3. Wat zouden goede manieren van sensibiliseren en communicatie zijn?
4. Wat kan je als individu doen? Wat kan je als groep burgers doen?

Hieronder vindt u de samenvatting van de 4 dialogen, samengevat, zodat u een beeld krijgt van hoe vaak bepaalde ideeën werden herhaald.

Infrastructuur en huidige acties van de gemeente

- Herinvoeren van de blikvangers, gewone vuilbakjes aan de knooppunten van fietspaden
- Vuilbakken waaien om bij wind, de wielen moeten naar de bovenkant of neerleggen bij meer wind
- Recyclagepark: container van het groenafval zou beter in de grond zitten, makkelijker om in te gooien
- Vuilbakken sneller leegmaken, vooral aan bushaltes. Meer vuilbakken bij parkings en parken, type vuilbakken aantrekkelijker maken! Kleinere gaten, zodat er niet meer kan ingeduwd worden. Aantrekkelijke vuilbakken maken: vb. aan een speelplein een 'papier hier' vuilbak
- Bij evenementen: meer afvalsorteermogelijkheden
- Plan om straten systematisch te verbeteren
- Eigen gebouwen van de gemeente ook proper onderhouden en onmiddellijk reageren op klachten van burgers. Idem voor het maaien van de parken: systematischer doen.
- Machine waar je stickers kan kopen voor GFT: zorgen dat ze werken
- Parkeren van vrachtwagens op openbaar domein à contact opnemen met de bedrijven om te vragen of ze op prive domein parkeren. Pro-actief grote bedrijven daarop aanspreken
- Provinciewegen ook opkuisen maar de factuur sturen naar de provincie
- Graffiti toelaten op bepaalde plaatsen en organiseren
- Positief beoordeeld dat er veel vuilbakken zijn weggehaald.
- Nieuw model vuilbakjes graag en de mogelijkheid om daar regelmatig een nieuwe boodschap op te zetten
- Sticker met foto van de burgemeester en schepenen op de vuilbakjes zetten en afwisselen!
- Bladval: bladeren blijven te lag liggen: graag vaker opruimen.

Inzameling en verwerking (Interza)

- PMD zakken: Interza die de zakken ook meeneemt indien er een klein foutje inzit?

- PMD zakken: Verplicht nummeren in appartementsblokken + gratis pak blauwe zakken uitdelen
- GFT containers: i.p.v. om de 2 weken heel het jaar: in de zomer elke week, in de winter om de maand.
- Groot huisvuil: kan dat terug 1 keer gratis per jaar?
- Interza heeft een bestaand concept: je mag eender welke vuilbak kopen, daar moet je een sticker van Interza insteken en op die manier kan je de bak vroeger buiten zetten. Dit systeem is weinig gekend. Maar het is enkel in zeer specifieke situaties toegestaan. Hoe zit dat precies?
- Maak de zakken van Delhaize, Lidl, Carrefour, ... even duur als huisvuilzakken

Samenwerking met partners

- Samenwerken met Syndicus van de appartementsgebouwen: die moeten de bewoners opvoeden om ook te selecteren en de zakken op de juiste dag buiten te zetten, dit is een echt probleem
- Quick: samenzitten en een campagne uitwerken. Verpakking van Quick ook eetbaar maken
- Voetbal: Wanneer het voetbal is, ook te veel zwerfvuil
 - voetbal trainers zelf bewust maken
 - bij competitie meer vuilbakken
 - Grascontainer sneller weg
- Winkels in Zaventem mogen geen vuilzakken van Brussel verkopen: die zijn veel goedkoper en ze worden niet meegenomen
- Betere coördinatie tussen gemeenten, gewesten, Infrabel, etc. is absoluut noodzakelijk
- Een groot deel van het zwerfvuil komt door pendelaars, vaak ook door jongeren in scholen. Samen met scholen programma's opstarten vb. Parcours van bus naar school naar broodjeszaak lopen en bewustmaken. + Sociale media campagne

Communicatie en informatie

- Ambitieuze durven zijn: 'Wij willen top 5 zijn van properste gemeente' via boetes, controles, handhaving, etc.
- Mensen die het goed doen: geef hen aandacht en beloon hen ook
- Burgers meer aanspreken over hun gedrag d.m.v. 'face 2 face' gesprekken door gemeenschapswachten, wijkagenten: communicatie
- Nieuwkomers:
 - Verwelkomingsmoment ook benutten voor praktische zaken uit te leggen: sneeuwruimen, stoep kuisen
 - Inburgering door de communicatie zo creatief mogelijk op te zetten. Krijgen mensen bij het inschrijven in de gemeente vandaag voldoende informatie over wat hoort
 - Graag met pictogrammen zodat het verstaanbaar is voor alle talen
 - Vrijwilligers bij mensen thuis laten uitleggen hoe het moet, of via kinderen dit naar de ouders aanleren
- Waarom zijn er niet dezelfde sorteerregels in Kraainem als in Woluwe?
- Verwittigen via nieuwe en sociale media wanneer de veegwagens komen
- Telefoonnummer van de milieudienst om problemen te melden, werkt erg goed. Maar het is niet gekend bij iedereen.
- Rond hondenpoep:
 - Panelen met duidelijke boodschappen: hoeveel honden zijn er 'gepakt' voorbij maand
 - Heb je een hond, dan heb je ook een zakje bij. Zakjes die composteerbaar zijn op speciale plaatsen zodat het compost wordt die positief kan herbruikt worden. communicatie + handhaving
- Boodschappen op borden die leuk zijn: voorbeeld specifiek naar wielertoeristen: jij bent geen Cancellara dus je smijt je fles niet weg
- Vooral positief communiceren
- Focussen op sport en jeugdverenigingen
- Speciale aandacht voor nieuwkomers: welkom mapje met witte en blauwe zak en uitleggen
- Meer communiceren waarvoor je in recyclagepark terecht kan.

- Face to face communicatie: niet enkel flyers à ambtenaren die van deur tot deur gaan en de burgers actief aanspreken
- Bestaat er een app? Die bvb. via alerts geeft wanneer er bepaalde ophalingen zijn
- Meer gebruik van sociale media: Facebook en Twitter
- Probleem van communicatie naar anderstaligen, iets uitwerken naar anderstaligen die de sorteerregels nog niet goed begrijpen, vb. gaan aanbellen wanneer de stoep niet proper is door stewards
- Zij die het goed doen ook eens een positieve boodschap geven via bvb. Stewards

Participatie

- Invoeren van straatfeesten om elkaar terug te leren kennen met wat financiering van de gemeente. Doe bvb. een wedstrijd 'de Properste straat van Zaventem', dat werkt sensibiliserend naar de buurt. Beloon de initiatiefnemers met een buurt BBQ + wisselbeker. Criterium: 5 pijlers. www.properestraat2016.be
- Om alle culturen te betrekken: zorg voor een project dat **sensibiliserend** werkt naar alle doelgroepen, bvb. samen eten en elkaars nationaal gerecht proeven
- Samen een wandeling maken en intussen zwerfvuil oprapen
- Klein budgetje om vzw's, chiro, wandelclubs wat steunen als ze ook zwerfvuil aanpakken
- Reclamefolders: samen zitten met distributeurs dat de reclamefolders ofwel IN de brievenbus worden gestoken. Maar NIET meer een stapel OP de brievenbussen
- Straten/wijken stimuleren door **fierheid** te stimuleren: **belonen** voor deel te nemen: Vb. Naambordjes aan de ramen, BBQ organiseren voor zij die zich inzetten
- Convenant met de horeca en bedrijven om samen acties op te zetten: iedereen is verantwoordelijk voor zijn eigen domein + 1 dag per maand: Zaventem proper: scholen, horeca, bedrijven, burgers – stel samen een charter op dat je laat ondertekenen en controleer ook of men effectief de beloftes nakomt
- Oplossing: communicatie tussen bureaus: ik zorg voor uw voetpad, kan jij flessen water meebrengen met de auto
- Meer aanzetten tot melden bij het meldpunt
- Wedstrijd: properste straat, properste wijk met cadeau
- Jongeren die het goede voorbeeld geven belonen: het positieve in beeld brengen
- Idem voor vrijwilligers die zich inzetten
- Samenwerken met jeugdverenigingen en wijkcomités
- Beter bekend maken van participatie acties ook via nieuwe media
- Meer sociale controle aanmoedigen
- Positief belonen van burgers die samen acties doen
- Affiches op straten die aankondigen wanneer er samen iets gedaan wordt
- Samenwerking met scholen om vb. borden te laten ontwerpen. Leuke acties in de scholen om aandacht te vestigen. Hoe kan het vb. voor kinderen leuk gemaakt worden? VB. Holle bolle Gijs
- Jeugdbeweging: doen zeer positieve acties die erg gewaardeerd worden
- 'Kinderen moeten niet ingezet worden om andermans vuil op te kuisen'
- Broodjeszaken mee aanspreken om vuilbakken buiten te zetten
- Wedstrijd 'properste straat' of properste wijk zodat je heel de straat stilaan meekrijgt

Handhaving/regelgeving

- Handhaving à liefst al stok achter de deur, eerst sensibilisering en communicatie. Goede balans vinden tussen repressie en sensibilisering
- Nauw opvolgen van werven en werken
- Streng boetenbeleid MET controle waarover ook regelmatig gecommuniceerd wordt, je moet weten dat je gepakt kan worden
- Meer gemeenschapswachten inzetten, de champetter wordt gemist. Wijkagenten/gemeenschapswachten moeten de buurt terug kennen. Is er overal een wijkagent/gemeenschapswacht? te weinig kennis over wie dat is.
- Kan je mensen aangeven? Mag dat? Kan dat? Hier is weinig kennis over en ook wat angst. Burgers die zich inzetten beschermen! Hun naam niet in het dossier opnemen.
- Blikjes als zwerfvuil: waarom geen statiegeld op blikjes invoeren? En statiegeld op PMD zakken?
- De zakken zijn te duur. Pleidooi om terug gemeentebelasting in te voeren en de zakken gratis geven
- Heel wat vragen om (mobiele) camera's installeren voor de handhaving, gekoppeld aan GAS-boetes. Camera installatie eventueel met nummerplatherkenning

Omgeving

- Vooral rond specifieke knelpunten waar sluikestort voorkomt, zoals op- en afritten van de autosnelwegen werden opmerkingen geuit en is er een vraag naar meer controles
- Oude Keulse weg: daar is een breekwerf: moet dringend iets aan gedaan worden
- Grachten proper maken
- Braakliggende terreinen: meer communiceren in de buurten: dit is sluikestorten als je daar groen sluikestort
- Afgelegen plaatsen moeilijk bereikbaar maken voor camions, meer open zones van maken, beter snoeien
- Voetpaden die vuil zijn, vb. waar veel groen tussen groeit, trekken vuil aan.
- Aandacht voor vuilbakjes in het weekend in parken meer leegmaken
- Probleem in recyclagepark: bedrag wordt op koffer berekend, niet op het vuil.
- -Communiceren over de prijzen van het containerpark
- 'Diftar' systeem werkt sluikestorten in de hand
- Veel verwaarloosde percelen van particulieren, die vuil aantrekken → graag wil men dat de gemeente dit aanpakt.
- Berm aan Ikea is altijd vuil en verwaarloosd: voorstel om mobiele info borden te plaatsen

FEEDBACK EN AANVULLINGEN DOOR INTERZA

Samenwerking met bedrijven en horeca

Vb. Kopenhagen: properste stad van Europa: Vuilbakjes hebben een frisgroene sticker die om de 3 maanden vervangen worden. In Kopenhagen is handhaving taboe.

Er is een charter met de bedrijven en horeca op vrijwillige basis: Elke bedrijf is verantwoordelijk voor het proper houden van het domein, vuilbakken plaatsen etc.

Voorstel om het idee per straat te organiseren: vb. properste winkelstraat, properste straat is een goed idee. Nadenken over 'moeilijke afval' vb. Pizzadozen → samenwerking met Pizzahut een vuilbak ontwikkelen speciaal voor pizzadozen.

Positieve boodschappen werken goed, vb. 90% van uw burens houden het hier proper, bloemetjes of afval?.

Handhaving en camera's

Theoretische pakkans moet gekend zijn, mensen moeten er bewust van worden gemaakt en dat heeft invloed op het gedrag.

Het is belangrijk om te communiceren hoeveel er gepakt wordt op regelmatige basis.

Het is belangrijk dat ook de politie er aandacht voor heeft.

Vb. In Antwerpen werkt men met mensen die vroeger voor de ophaaldienst werkten en die nu per 2 op pad gaan: Gasvaststellers die mensen aanspreken op hun gedrag en die heel nauw samenwerken met de politie zodat de handhaving via gasboetes vlot verloopt

Meer en meer gemeenten werken met mobiele camera's. Weten dat je betrapt kan worden dat er boetes worden gegeven helpt, vooral bij sluikestort en in dorpskernen, niet aan autostrades.

De samenwerking tussen politie en GAS- vaststellers is wel belangrijk. Dit is niet zo eenvoudig om wettelijk uit te voeren: bordjes, etc.

Vaste camera's werkt niet.

Communicatie en participatie met burgers

Samenwerking met wijkcomités werkt erg goed.

Op plaatsen waar er al grote cohesie is werkt dit zeer goed.

Ook systeem van beloning van een 'groep of wijk' die meedoet is een goed middel.

Interza experimenteert nu met verschillende boodschappen, die vooral positief zijn. Dat helpt beter dan repressieve boodschappen, vb. '90 % van uw burens houdt het wel proper'. Er is ook voldoende variatie nodig in de boodschappen. Negatieve boodschappen helpen niet. Bordjes 'net opgeruimd' werken, ze zijn zelfs gratis verkrijgbaar.

Face to face contact: heel belangrijk: maar niet enkel door de ambtenaren. Vb. Papier waait vaak weg: moet vastgebonden worden. Interza is huis aan huis gaan aanbellen om hierop te wijzen. Flyer + mensen rechtstreeks aanspreken werkt: dit is gebeurd vb. rond papierophaling. Meer en meer wordt er gewerkt met pictogrammen en minder en minder met tekst. Ook de politie brengt flyers rond indien nodig bij sommige burgers

Nieuwkomers moet je heel goed informeren. Sommige mensen denken dat ze het goed doen en weten niet hoe het moet. Er wordt vanuit Interza al samengewerkt met volwassenenonderwijs, en inburgeringscursus, OCMW en Tweedekansonderwijs om dit duidelijk te maken aan nieuwkomers.

Recyclageparken zijn te weinig gekend, zeker bij nieuwkomers. Interza heeft een project: het Recyclagepark komt naar je toe: een mobiel recyclagepark om mensen het recyclagepark te leren kennen.

Het aantal afvalkranten werd verminderd maar met die besparing werd iemand van huis tot huis gestuurd om het duidelijk uit te leggen. Dit werkt. Van 100 knelpunten worden er meer dan 80% opgelost. Bij die laatste 20% wordt de wijkagent langs gestuurd.

De app **recycle!** bestaat op Vlaams niveau! En wordt gecommuniceerd op de afvalkalender!

Omgeving

Op Vlaams gebied: de vuilste plekken zijn diegene met de minste sociale controle: parkings, invalswegen, bushaltes. Het is moeilijker om mensen hiervoor te engageren omdat het stuk 'van niemand is'.

Er is een pioniers project bij Interza om borden te plaatsen die kunnen veranderen: vb. 9/10 inwoners houden het hier netjes. De bedoeling van het project is om na te gaan welke borden effectief de mensen aanspreken. Het bord moet om de 2 maanden weggehaald worden en nadien moet er weer een andere boodschap geplaatst worden.

Vb. Luiken van de winkels met ogen beschilderd, mensen voelen zich onbewust aangekeken.

Wat betreft groenafval op braakliggende terreinen, gaat Interza mensen sensibiliseren en aanspreken. De sociale controle werkt wel. Het aanspreken van elkaar helpt ook: vb. Meneer, ik denk dat u iets verloren bent à sociale cohesie zou teruggevonden moeten worden.

Private percelen zoals braakliggende terreinen zijn een groot probleem en moeilijk aan te pakken.

Coördinatie tussen overheden & regelgeving

Dit is effectief een probleem.

De inwoner heeft geen boodschap of de verantwoordelijke de NMBS of de gemeente of het gewest is.

Voorstel is dat de gemeente de coördinerende overheid zou worden met middelen en instrumenten om het zwerfvuil aan te pakken.

Statiegeld op PMD: werkt zeer goed in Scandinavië en in Duitsland, maar is moeilijk in ons land.

Convenant '1 dag proper in de maand'

Goed idee maar niet makkelijk om dit te communiceren en te organiseren. Idee om dit ook op de afvalkalender te zetten. Voorstel Jan: probeer dit eens uit in 1 wijk.

Misschien is het beter om een paar zwerfvuil acties per jaar te houden.

Bestaande wetten moeten ook terug gecommuniceerd worden daar waar het nodig is: vb. Eigen stoep moet proper gehouden worden.

Schoolgaande jeugd – middelbare school

Dit is een erg moeilijke doelgroep blijkt uit onderzoek. Zwerfvuil is voor hen niet belangrijk.

In de school erover spreken is niet effectief. Mooie frisse vuilbakken zetten die aantrekkelijk zijn en andere positieve acties hebben meer invloed.

In scholen ontwikkelt Interza een programma rond zwerfvuil, sorteren en recyclagepark voor het derde en vierde jaar. Het probleem ligt eerder bij de 16 jarigen: dit is een veel moeilijkere opdracht. Werken met een BV is een idee, maar blijft een moeilijk verhaal.

Taalbarrière

Boekje van Interza is nu al met prentjes, pictogrammen etc...

Dit moet zo laagdrempelig mogelijk zijn.

Boodschappen worden al meegegeven aan scholen, gemeenschappen,...

Hondenpoep

In het politiereglement staat dat je een zakje moet meenemen.

Dit moet nog meer gecommuniceerd worden.

Algemeen: 95% van de mensen doet het al goed. Het is een kleine minderheid die het niet goed doet.

Technisch: hondenpoep composteren mag niet door Europese hygiënische regels.

Infrastructuur

Moeten we overal waar mensen drinken vuilbakjes of blikvangers zetten? Mensen moeten opgevoed worden om hun vuil bij te houden tot ze thuis zijn, of aan een vuilbak komen. Velen zijn weggehaald omdat er vaak ook zwerfvuil in zat. Je moet vooral vuilbakjes zetten op 'overgangen': bushaltes, stations, ... In het midden van een straat is daarom niet altijd zinnig. Mensen moeten hun vuil ook leren iets verder te dragen en niet overal te kunnen wegslijten. In woonwijken moeten er best geen vuilnisbakjes staan: je kan je vuil mee naar huis nemen en het trekt sluikestorten aan. Vuilbakken moeten vooral in de 'looplijnen' gezet worden.

Aantrekkelijke vuilbakjes maken, werkt wel goed: vb. in Kopenhagen zijn de vuilbakjes frisgroen door een sticker die regelmatig wordt vervangen en trekt aan om te gebruiken. Ze staan ook op wandelroutes. Openingen van vuilbakjes: in vuilbakken met grote openingen wordt veel zwerfvuil gestort. Beter grote vuilbakken met kleine openingen omdat de ophaling veel geld kost.

Sorteren op evenementen is niet makkelijk. De gemeenten moeten de organisatoren van evenementen ook op hun verantwoordelijkheid wijzen. Er bestaan evenementencontainers

Contactinformatie

- **Bestuur Zaventem**

Zaventem aan Zet

Diegemstraat 37
1930 Zaventem

- 02 717 89 00
- zaventemaanzet@zaventem.be